

Arkivsaksnr.:
2016/1660

Dokumentdato:
23.11.2023

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
90/23

Møtedato:
30.11.2023

UiBs tematiske satsingsområder - orientering om konkretisering av faglige mål

---

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Styresak 101/15, Ny strategi for Universitetet i Bergen 2016-2022](#)
- [Styresak 4/23, Ny strategi for UiB 2023-2030](#)
- [Styresak 56/22, Gjennomgang av UiBs tematiske satsingsområder](#)

Saken gjelder:

Universitetet i Bergen sine tematiske satsinger er et virkemiddel for tverrfaglig og tverrfakultær faglig aktivitet, profilering og gjennomslag i konkurransearenaene. Som del av forberedelsene til institusjonens arbeid med en ny strategi 2023-30 ble de gjennomgått. En arbeidsgruppe bestående av dekanene, ledet av viserektor Gottfried Greve foreslo justeringer av organisering, innretning og ressursbruk.

Universitetsstyret sluttet seg til arbeidsgruppens forslag til endringer av UiBs tre tematiske satsingsområder, og ba samtidig om en konkretisering av de faglige målene fra de faglige styrene ble lagt fram for styret.

Satsingene har sidene styremøtet i juni 2022 fått på plass faglig styrer som nå alle har utarbeidet faglige mål.

Styringssaken gir en kort orientering om styrenes arbeid med å utvikle faglige mål.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar de skisserte målene utarbeidet av de faglige styrene ved UiBs tematiske satsingsområder til orientering.

Tore Tungodden
universitetsdirektør

23.11.2023/Ingar Myking

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
90/23

Møtedato:
30.11.2023

Arkivsaksnr.:
2016/1660

UiBs tematiske satsingsområder - orientering om konkretisering av faglige mål

Bakgrunn

UiBs tre satsingsområder; [Hav](#), [Globale samfunnsutfordringer](#), og [Klima og energiomstilling](#) ble etablert som en del av institusjonens strategi 2016-2022. Det ble valgt tema der UiB hadde lange forskningstradisjoner, var faglig sterke, og på områder der forskning og utdanning hadde et stort volum. Satsingene skulle fremme samarbeid om forskning, innovasjon, forskerutdanning og undervisning på tvers av fakulteter og fag.

Som del av forberedelsene til institusjonens arbeid med en ny strategi 2023-2030 ble de tre tematiske satsingsområdene ved UiB gjennomgått – deres organisering, innretning og ressursbruk. Dekanene, under ledelse av viserektor Gottfried Greve, var arbeidsgruppe for gjennomgangen, og hadde som mandat å gi en anbefaling til universitetsledelsen.

Anbefalingene tydeliggjorde at UiBs tematiske satsinger er et virkemiddel for tverrfaglig og tverrfakultær faglig aktivitet, profilering og gjennomslag i konkurransearenaene. De skal bidra inn i annet tverrfaglig og tverrfakultært samarbeid, som for eksempel kunnskapsklynger, UiB AI og bærekraftsarbeidet ved UiB.

Det ble fastlagt at hvert satsingsområde er organisatorisk en del av et ansvarlig fakultet: Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet (MN) fikk fortsatt ansvaret for Hav og Klima og energiomstilling, mens Det medisinske fakultet (MED) fikk ansvaret for globale samfunnsutfordringer.

Hver av de tverrfaglige satsingsområdene skulle ha en faglig styringsgruppe og egen fagdirektør med eget mandat. Det ligger til fagdirektørens mandat å forebrede saker og være sekretærer for referansegruppen og styringsgruppene, og rapporterer til vertsfakultet ved vise/prodekan. Styringsgruppene skulle ha representasjon fra de andre fakultetene og universitetsmuseet. Satsingene skulle, ifølge mandatet, ha en samlet referansegruppe bestående av dekanene, samt Universitetsmuseets direktør som møter to ganger årlig.

Konkretisering av faglige mål

Styringsgruppene for de tre satsingene har i henhold til mandat «... ansvar for faglige prioriteringer og definerer rullerende fokusområder og tematikkens faglige innhold som normalt har tre-års varighet.» I samband med at universitetsstyret sluttet seg til arbeidsgruppens forslag til justeringer av de tematiske satsingsområdene ønsket styret at det faglige målene for hver av satsingene ble konkretisert for styret. De tre tematiske satsingsområdene har siden gjennomgangen fått oppnevnt styringsgrupper, gått gjennom

egne faglige mål og har etablert omfattende faglig aktivitet i tråd med målene. Her følger en kort oppsummering av de tre tematiske satsingsområdenes målarbeid.

Hav

Styringsgruppen for Hav ser det som sin viktigste rolle å samle forskermiljø på tvers av faggrenser til diskusjon omkring store utfordringer og bærekraftrelaterte tema knyttet til havet. Fokus er forskermiljøene ved UiB og andre akademiske institusjoner i Bergen, og satsingen prioriterer å bidra til en styrket samhandling mellom forskningsinstitusjonene i Havbyen Bergen. Tiltak fra satsingen vil først og fremst rette seg mot forskermiljøer, prosjekter og forskere, og i mindre grad på generell formidling.

«Mer mat fra havet» har vært særskilt tematisk fokusområde i 2023. Temaet har blitt valgt fordi et økende energi- og proteinbehov på global basis kan komme fra havet, spesielt fra skjell, tang og tare, men også fra fiskeoppdrett som har en høyere fôrutnyttelse og mindre klimaavtrykk enn andre proteinrike matkilder. Sjømat har dessuten større potensial som matberedskap enn det som er beregnet i dag. For tiden pågår også en prosess i ernæringsmiljøet knyttet til kostholdsråd - der Nordisk råd har bedt om nye kostholdsråd som også inkluderer bærekraft som indikator. Styringsgruppa mener at dette er et godt utgangspunkt for tverrfaglig tilnærming i regi av havsatsingen, og har invitert en bredde av fag til en felles diskusjon omkring havets rolle i det globale og nasjonale matsystemet.

Styringsgruppen er høsten 2023 i gang med å utarbeide en strategi for 2024-2025. I samband med strategiarbeidet lages det en oversikt over den marine aktiviteten ved UiB.

For 2024 vil Nordsjøen bli et særskilt tematisk fokusområde. Nordsjøen er under sterkt press fra ulike menneskelige aktiviteter. Et slikt tema blir vurdert som velegnet til å involvere en rekke fagområder ved UiB, samt samhandling med både nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere. Nordsjøen vil også være et hovedtema for arrangementer på One Ocean Week 2024. Et geografisk tema er også velegnet for mange fakultet, og for samarbeid med Klima og energiomstilling.

Klima og energiomstilling

Klima og energiomstilling bærer med seg komplekse utfordringer som det kreves stor faglig bredde for å møte. Satsingene bidrar til å løfte fram relevant fagkunnskap ved UiB, blant annet ved å fungere som første kontaktpunkt for henvendelser fra omverden.

Styringsgruppen har valgt å ha en vid definisjon av klima og energiomstilling, for eksempel når de har vurdert hvilke såkornssøknader som skal få støtte. Med den vide definisjonen av klima og energiomstilling er det mange fagmiljøer som faller inn under satsingen.

Styringsgruppen har valgt å sette seg en knippe overordnede mål for satsingen.

- Økt synlighet for UiB/profilbygging nasjonalt og internasjonalt innen klima og energiomstilling
- Flere eksternfinansierte prosjekter innen satsingsområdet
- Økt gjennomslag for UiB i viktige strategiske prosesser innen klima og energiomstilling nasjonalt og internasjonalt

- Økt studentrekruttering
- Styrket faglig samarbeid internt på UiB

Styringsgruppen har valgt havvind, hydrogen og bærekraftig arealbruk som faglige fokusområder. Dette er områder som ligger tett på dagsaktuelle og viktige samfunnsutfordringer, nasjonalt og internasjonalt. Havvind, hydrogen og bærekraftig arealbruk har alle god faglig aktivitet på internasjonalt nivå, men har også et betydelig potensial til å mobilisere flere fagmiljøer på UiB, mener styringsgruppen. Dessuten er temaene sentrale for utviklingen av eksisterende forskningssentre for miljøvennlig energi (FME), og for nye FME som det søkes om i år.

Globale samfunnsutfordringer

Valg av tema har vært en viktig diskusjon for GSUs faglige styringsgruppe. Et vesentlig hensyn i drøftingene har vært å sikre en nødvendig bredde som inviterer og engasjerer alle fakultetene. GSU har valgt å engasjere fem parallelle områder gjennom strategiperioden, heller enn å jobbe med et område om gangen. Begrunnelsen er at for GSU vil et bredere innsatsområde over en lengre periode, bedre understøtte arbeidet med å få frem genuint tverrfaglig og tverrfakultært samarbeid innen satsningsområde. En snevrere innretning med tydelig prioriterte områder over bestemte tidsperioder vil, gitt GSUs brede område, lett kunne oppfattes som snevrende for noen fagmiljøer, mener styringsgruppen.

GSU har i tråd med denne strategien definert fem tema gjeldende for hele strategiperioden 2023-2026:

- Demokrati og menneskerettigheter
- Global helse
- Migrasjon
- Mangfold
- Ressurser

GSU satser særlig på å fremme forskning som utvikler kunnskap om hvordan de utvalgte temaområdene henger sammen og hvordan de påvirker hverandre. Prioriteringen bygger på verdifulle erfaringer med ulike mekanismer for å styrke arbeid mellom UiBs fakulteter. GSU ønsker å dele disse erfaringene, og også hente inn flere eksempler på hvordan andre og lignende organisasjoner jobber med store tverrgående tema i komplekse organisasjoner.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Samtlige styringsgrupper for de tematiske satsingene har gjort et grundig arbeid med å prioritere faglige mål. Styringsgruppene har valgt litt ulike måter å svare på mandatet, og gir gode faglige begrunnelser på hvorfor de prioriterer som de gjør. Arbeidet viser det var behov for justeringer når det gjelder organisering, innretning og bruk av type ressurser.

Styringsgruppene har gjort viktige avveininger mellom de ulike posisjonene og har utviklet mål som vil gjøre satsingene tydeligere, mer faglig forankret og mere presise i arbeidet med å gjennomføre dem.

Styret vil få seg forelagt årlige rapporter om status for arbeidet med de tematiske satsingene.

23.11.2023/Ingar Myking